

Дата: 22.01.2024

Урок № 21-22

Тема: Гарсія Маркес «Стариган з крилами». Органічне поєднання буденного й фантастичного як характерні риси «магічного реалізму» в оповіданні.

Мета: формування предметних компетентностей: поглибити знання учнів про життя і творчість Габріеля Гарсія Маркеса, розкрити основні чинники світогляду та новаторських шукань, формувати поняття про «магічний реалізм», допомогти осягнути філософський зміст оповідання та символічний сенс зустрічі людей з янголом;

формування ключових компетентностей: уміння вчитися: актуалізувати пізнавальну діяльність учнів; розвивати навички самостійної роботи; **комунікативної:** розвивати навички логічного мислення та вміння висловлювати судження; **інформаційної:** вміння знаходити потрібну інформацію та представляти її; **загальнокультурної:** виховувати інтерес до творчості письменника та моральні риси: почуття доброти, милосердя, сомовдосконалення.

Матеріали до уроку:

1. Габріель Гарсія Маркес - один з найсильніших, найвизначніших письменників сучасності, засновник літературного напрямку «магічний реалізм», журналіст, сценарист, видавець, навіть політичний діяч, і, безперечно, неординарна людина. В його чарівних романах – реальні факти з життя. В його офіційній біографії та спогадах – багато вигадок і одні й ті самі історії у різних інтерпретаціях обростають новими незвичайними подробицями. То що ж ми знаємо про нього?
2. Перегляд презентації «Життя та творчість Г. Маркеса»
3. Складаємо візитну картку письменника.
4. «Художній світ Маркеса» (запис у зошити)

Художній світ Маркеса характеризують:

- прагнення відтворити “моделі” національного буття, національної історії, національного мислення;
- поєднання соціального й буттєвого аспектів, майстерна передача їхнього місцевого колориту;
- міфопоетична забарвленість картин повсякдення й побуту;
- тема розладу людських взаємин у світі;
- змалювання дивного, незвичайного, абсурдного, надприродного, усяких метаморфоз;
- створення фантастичної дійсності, в якій зруйновані межі між

реальним та надреальним, об'єктивним і суб'єктивним.

5. Робота зі словником літературознавчих термінів - «магічний реалізм».

«Магічний реалізм» - це умовна назва модерністської течії в літературі Латинської Америки, для якої характерно:

- звернення до народного міфологізму
- переплетення чарівного і побутового, сучасності та історії
- поєднання фантастичних і реалістичних елементів.
- змалювання національних традицій
- оксюморон, поєднує протилежні поняття: незвичайне та реальне.

Гарсія Маркес якось зауважив: «...У Латинській Америці все є можливим, все є реальним». Під час вручення Нобелівської премії він сказав, що «магічний реалізм» наявний у творах, де «фантастичні й реалістичні елементи поєднані заради створення щедрого уявного світу, в якому відбито життя і суперечності латиноамериканського континенту». Йдеться саме про поєднання в межах «магічного реалізму» фантастики (міфічності, магії) та реальності.

6. «Фантастичні та реалістичні елементи в оповіданні».

<i>Фантастичні елементи</i>	<i>Реалістичні елементи</i>
<i>дивний старий з крилами</i>	<i>звичайна родина Пелайо</i>
<i>історія про дівчину-навука</i>	<i>довготривалий дощ</i>
<i>ангел</i>	<i>краби, які заповзають до хати</i>
<i>відліт старого</i>	<i>звичайне селище, де живуть типові люди</i>
<i>перетворення людей на інших істот</i>	<i>курник, що завалився</i>
	<i>баклажанна каша, яку їсть ангел</i>
	<i>безліч побутових деталей</i>

Янгол — в християнській, мусульманській і іудейській релігіях: надприродна істота, посередник між Богом і людьми, виконує волю Бога. Біблія називає янголів службовими духами. У християнстві вважається, що кожна людина має свого янгола-охоронця, що посилають до неї після таїнства хрещення. Існування янголів було підтверджено папою Римським Іоанном Павлом II в 1986 році. Вони прилітають до нас, щоб нагадати про необхідність морального очищення, духовного піднесення.

А якими ви уявляєте янголів?

Аналіз оповідання «Стариган з крилами».

❖ Дати відповіді на поставлені запитання:

- Де відбуваються події?
- Коли і за яких обставин з'являється герой?
- Хто знайшов старигана з крилами?
- Що подумали Пелайо та Елісенда про старого?
- Як пояснила сусідка появу янгола?
- Як сприймають янгола мешканці селища?

- ❖ Дослідницько – пошукова робота .** Дослідити, як сприйняли появу янгола жителі селища, їхнє ставлення до небесного створіння. Робота із таблицею

Представники провінційного селища	Їхнє ставлення до янгола	Висновки
Родина Пелайо і Елісенди	<i>Пелайо – тримає на мотузці, закрив у курнику Елісенда – бере 5 сентаво з кожного, хто заходить у двір подивитися на янголя</i>	Ставлення гірше, ніж до тварини Шукає матеріальну вигоду
Населення провінції	<i>«без будь-якого трепету» просували в дірки сітки кусочки хліба, годували залишками їжі; мени віруючі кидали в нього каміння, а один нахаба</i>	Душі людей злі, черстві, грішні і наглухо закриті для божественних істин; найжахливіше, що його сприймають як циркову звірину, яка за їжу виконує забаганки натовпу.

	<i>припик йому бока розпеченою залізякою</i>	
Отець Гонзаза	<i>Заирнув до курника, пробубнів молитву, привітався латиною; не сподобалося, що янгол не розуміє Божої мови та не шанує Божих слуг.</i>	Зробив висновок, що то диявол, який може перевтілюватися
Папа з Риму	<i>Не зміг дати тлумачення божественного явища; з'ясовувавши має надприродне створення пуп, чи схожа мова на арамейську, чи здатний він утримуватись на кінчику голки</i>	Служителі церкви проявили недовіру й байдужість. Що не Божі слуги(тобто вони) на землі повинні шанувати посланця Бога, а навпаки. Їм байдуже, яка подальша доля янгола
Суспільна влада, посадові особи	<i>Ніхто не прибув на місце події, лише відправлено військо, щоб розігнати натовп</i>	Не зацікавлена появою крилатого старигана; лише застосовує силові заходи, боїться нововведень.
Син Пелайо та Елісенди	<i>Грається у курнику, заразив вітряною; байдуже ставлення до гостя з крилами</i>	Заражений бактеріями байдужості, черствості, зла. Дитина – відображення жорстокого, хворого суспільства.

❖ Роль деталей та символів

Сльози на очах янгола – відчайдушний біль за деградоване людство, розуміння своєї безпорадності і тлінному суспільстві, яке втратило духовні орієнтири.

Страждання, муки дідугана з крилами – бажання янгола через фізичний чи моральний біль наблизити світ до очищення.

Хворе серце – «оголені нерви» болісно сприймають дійсність.

Свіжий вітер, промені сонця – віра в нові сили, які принесуть перебудову в суспільстві.

Грати на вікнах, щоб не залітали янголи, - підтвердження того, що людство живе у в'язниці матеріальних благ, воно байдуже до чужого горя, духовний злет вважає непотрібним.

❖ Мотив « крил» у творі

У тлумачному словнику української мови читаємо:

Крила – міць, сила .

❖ Встановлення відповідностей. Підберіть пояснення до даних виразів:

- «людина з крилами» -- (стан окриленості)
«підрізати крила» -- (підірвати міць, знесилити когось)
«розправляти крила» -- (діяти на повну силу, виявляти всі свої здібності)
«чути крила за спиною» -- (відчувати натхнення, силу, спроможність до дії)
«вона на крилах мрії» - (людина, яка бажає чогось досягти в житті)

❖ Звернемося до тексту

«Але найбільше лікаря здивували крила старого, які були такими природними в цьому організмі, що виникло логічне запитання, чому їх не мають інші люди»

❖ Як ви це поясните?

Янгол схожий на звичайну людину, але в нього є крила. Він – носій ідей, яких людство так і не зрозуміло. Тому і крила у нього обскубані, побиті вітром. Та він Божий посланець, і тому його місія на землі – своїм терпінням, добротою, людинолюбством викрити обивательську байдужість, егоїзм, духовне роз'єднання. Брак віри, моральних ідеалів, жорстокий світ не посіяв у його душі зневіру, зло, не змусив відмовитися від стану окриленості, скинути свої крила. У Божого вісника виростають крила не завдяки , а всупереч людям.

«Потім у нього почало рости тверде й довге, як у старих птахів, пір'я»

❖ Отже, у старигана відростають нові крила – символ вічного оновлення життя, вічного його відродження. Сам автор твердо впевнений у незнищенності духовного.

- Чи жалкують люди за диво-стариганом? Яка реакція у жителів селища на відліт янголя?
- Чи є надія, що янгол повернеться на цю грішну землю?

❖ **Робота творчої майстерні.** Використовуючи зміст твору, з'ясувати основні його проблеми.

1. Сенс людського існування (не завжди матеріальні статки визначають якість та повноцінне життя; багатство духовного світу, прагнення до самовдосконалення – ось кроки, які наближають людину до досягнення сенсу людського існування).
2. Абсурдність, роз'єднаність сучасного суспільства (люди байдужі у ставленні одне до одного, духовно роз'єднані; віра автора в те, що сила добра – в єдності, в спільності помислів).
3. Релігія і влада (автор натякає, що церква не допомагає людям прозріти і подолати негаразди, а іноді й сама наставляє на шлях бездуховності, жорстокості, байдужості)
4. Особиста відповідальність кожного члена суспільства за свої вчинки і за все суспільство (тільки вміння об'єктивно оцінювати себе і середовище, боротися зі злом, жорстокістю, разом долати труднощі приведе до гармонії, пізнання істини)
5. Вічна проблема батьків і дітей (тільки взаєморозуміння, повага до старших, уміння тверезо оцінювати ситуацію застереже молодь від необачних кроків; любов, терпимість, поміркованість, мудрі рішення батьків ведуть до гармонії стосунків з дітьми, запобігають непередбаченим жахливим стосункам)

❖ **Розвиток асоціативних здібностей учнів.** Побудувати асоціативний ланцюжок понять : гріх, життя, смерть.

Гріх – непослух – провина – батьківське прокляття – блискавка – божжа кара.

Янгол – терпіння – мудрість – віра - надія - любов до ближнього - бажання допомогти – співчуття – оптимізм – багатий духовний світ – добрі думки та вчинки - крила натхнення – життя

Зло – жорстокість - байдужість – бездушність – відсутність Бога в серці – потворність душі - пасивність – зубожіння духовного світу – роз'єднаність людства – смерть.

III. Закріплення матеріалу. Дискусія.

Викладач. А тепер повернімося до головного питання нашого уроку: чи потрібні янголи на землі?

- У чому ж філософсько – етичний сенс зустрічі янгола з людьми?
- Дійсно, люди не зрозуміли янгола і тому він полетів. Але чи все так песимістично? Невже янгол прилітав даремно? І чи повернеться він знову?
- Як ви думаєте, яку ж думку хотів довести нам, сучасним читачам, своїм твором Маркес? Тобто яка ідея оповідання?
- Які проблеми порушує автор у цьому оповіданні?
- Отже, **ідея твору – ідея духовного зцілення людства з допомогою вічних божих істин, які приносять на землю янголи.**
- Як можна захистити ангела?
- Чи має назву селище з оповідання Г.Г.Маркеса? Чому?

Селище—алегорія людського суспільства, тому воно не має назви. У центрі – ангел. Він—совість людства-- відкритий для всіх, але всі сприймають його однобоко.

Діти—це майбутнє. Воно може бути жорстоким або добрим, залежно від того, якими виростуть діти. Людство хворіє на зло, яке може знищити все світле. Нехтуючи духовним людство втрачає ангелів.

- Чи є в душі сучасної людини місце для янголів?

Хочеться вірити, що в душі сучасної людини все ж таки знайдеться місце для янголів, і що наш янгол повернеться. А мені хотілося б, щоб цей урок не пройшов безслідно, щоб кожен із вас щось почерпнув для себе корисного.

Відкрийте своє серце назустріч Любові, Вірі, Надії, Розумінню – і добрі янголи щедро винагородять вас Терпінням, Світлом, Крилами Духовного Злету. Щоб у ваших душах не згасав вогник милосердя, любові до ближніх, щоб ви завжди відчували крила за спиною. Щоб ваші янголи-охоронці завжди вас оберігали.

Домашнє завдання:

Підготувати до контрольної роботи за творчістю Ернеста Міллера Гемінгвей та Габріеля Гарсія Маркес.

Фото виконаних завдань надсилати мені на електронну пошту

y.levchuk2976@gmail.com

У темі листа вкажіть ваше прізвище, номер групи та № уроку